

สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะสรุปผลการวิจัยโดยเริ่มจากจุดมุ่งหมายของการวิจัย ขอบเขต และวิธีดำเนินการ การวิจัย ผลของการวิจัย และข้อสรุป ซึ่งจะกล่าวเป็นลำดับดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญ 3 ประการคือ (1) เพื่อศึกษาระดับความเข้าใจ ทักษะ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต (2) เพื่อศึกษาถึงองค์ประกอบที่มีผลต่อความเข้าใจ, ทักษะ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจ ทักษะ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต

ขอบเขตและวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้เก็บข้อมูลจากนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม ปีการศึกษา 2522 โดยการใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบ Purposive Sampling โดยกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 216 คน แยกเป็นนิสิตชาย 133 คน นิสิตหญิง 83 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถาม ซึ่งสำรวจและเก็บข้อมูลเป็น 2 ลักษณะคือ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทั่วไปของนิสิต เช่น เพศ, อายุ, อาชีพของบิดา ภูมิลำเนาเดิม ลักษณะของเขตภูมิลำเนา รายได้ของครอบครัวและลักษณะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจ, ทักษะ และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจะอยู่ที่ผลรวมของความเห็น, การเข้าร่วมในกิจกรรม และความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ ของคำถาม ในแบบสอบถามแล้วเสนอผลการวิเคราะห์แบบ Percentage ในแต่ละข้อของประเด็น

ต่าง ๆ เป็นเรื่อง ๆ ไป

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาและวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แยกศึกษาเฉพาะเรื่องเป็นบท ๆ คือ บทที่ 4 เรื่องลักษณะภูมิหลังทางสังคมเศรษฐกิจของตัวอย่างประชากร บทที่ 5 การมีส่วนร่วมทางการเมือง บทที่ 6 ความเข้าใจทางการเมือง และบทที่ 7 ทัศนคติต่อการเมือง ดังนั้นในบทนี้จึงจะได้สรุปผลการวิจัยเป็นเรื่อง ๆ ตามลำดับดังนี้ คือ

ลักษณะทางสังคมเศรษฐกิจของนิสิตกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาพบว่านิสิตส่วนใหญ่ร้อยละ 89.3 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 5.5 มาจากภาคกลาง ร้อยละ 3.2 มาจากภาคใต้ และร้อยละ 1.8 มาจากภาคเหนือ ส่วนการกระจายของภูมิลำเนาทั้งหมดพบว่ามีร้อยละ 59.2 มาจากเขตชนบท ร้อยละ 40.7 มาจากเขตเมือง และเพศหญิงมาจากเขตเมืองมากกว่าเพศชายเกี่ยวกับระดับภูมิหลังทางสังคมเศรษฐกิจของครอบครัวพบว่า ร้อยละ 62.4 มาจากครอบครัวปานกลางและร้อยละ 37.5 มาจากครอบครัวระดับค่อนข้างต่ำ เกี่ยวกับพื้นฐานของการศึกษาพบว่าร้อยละ 49.0 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ ร้อยละ 44.4 ระดับปานกลางและร้อยละ 6.4 ระดับสูง

เกี่ยวกับระดับการศึกษาของบิดา พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 43.0 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 23.1 จบการศึกษาระดับมัธยมปีที่ 6 และน้อยที่สุดคือปริญญาตรีร้อยละ 3.7 สูงกว่าปริญญาตรีร้อยละ 0.4 ส่วนอาชีพของบิดานั้นส่วนใหญ่ร้อยละ 31.9 มีอาชีพเกษตรกรรวม 29.1 อาชีพครูและข้าราชการครู อาชีพที่น้อยที่สุดคือ ธุรกิจเอกชน ร้อยละ 1.3 และอาชีพรับจ้างร้อยละ 0.9

การมีส่วนร่วมทางการเมือง

นิสิตส่วนใหญ่ร้อยละ 53.2 ไม่สนใจในการเป็นสมาชิกและมีสถานภาพจริง ๆ ในชมรม แต่ร้อยละ 63.8 ให้ความสนใจและเข้าร่วมในกิจกรรมของชมรม ส่วนความสนใจไปฟังการหาเสียงเลือกตั้งของผู้แทนราษฎรนั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 155 ให้ความสนใจไปฟังไปประเด็นที่เกี่ยวกับการเดินขบวนหรือการชุมนุมทางการเมือง พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 62.5 เข้าร่วมเดินขบวน และในเรื่องการไปใช้สิทธิ์ลงคะแนนเสียงส่วนใหญ่ร้อยละ 81.4 ไปใช้สิทธิ์ลงคะแนน ส่วนการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนพรรคการเมืองพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 76.3 ไม่เคยให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือพรรคการเมือง

ความสนใจต่อการอ่านหนังสือพิมพ์พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 57.4 สนใจอ่านทุกวันเฉพาะเรื่อง ส่วนเนื้อหาสาระที่นิสิตชอบอ่านคือ การเมือง การบริหาร และการปกครอง ร้อยละ 67.5 เกี่ยวกับปรัชญาในการทำงานและการดำรงชีวิตนั้น นิสิตส่วนใหญ่ถือเอาการมีความนึกคิดของตนเองเป็นอิสระเป็นอันดับที่ 1 ความทะเยอทะยานเพื่อความสำเร็จเป็นอันดับ 2 และความจริงจังในชีวิตเป็นอันดับ 3

ปัจจัยด้านประชากรในเรื่องเพศ พบว่าเพศชายเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิงในทุกประเด็น คือ การเข้าเป็นสมาชิกและมีสถานภาพในชมรมเพศชายร้อยละ 48.1 เพศหญิงร้อยละ 44.5 การเข้าร่วมกิจกรรมในชมรม เพศชายร้อยละ 67.6 เพศหญิงร้อยละ 57.8 การไปฟังการหาเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎรเพศชายร้อยละ 57.8 เพศหญิงร้อยละ 50.6 การเข้าร่วมการเดินขบวนและการก่อการประท้วงเพศชายร้อยละ 63.9 เพศหญิงร้อยละ 60.2 การไปใช้สิทธิ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎรเพศชายร้อยละ 82.7 เพศหญิงร้อยละ 79.5 การให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพศชายร้อยละ 28.5 เพศหญิงร้อยละ 15.6 จึงสรุปได้ว่า เพศชายเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง

ปัจจัยด้านประชากรในเรื่องระดับภูมิหลังทางสังคม เศรษฐกิจของครอบครัวนิสิต

พบว่ามี ความแตกต่างกันในแต่ละประเด็นน้อยมาก เช่น การเข้าร่วมเป็นสมาชิกและมีสถานภาพในชมรม นิสิตระดับปานกลางร้อยละ 45.9 ระดับค่อนข้างต่ำร้อยละ 48.1 การเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรม ระดับปานกลางร้อยละ 64.4 ระดับค่อนข้างต่ำร้อยละ 62.9 การไปฟังการหาเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎร ระดับปานกลาง ร้อยละ 57.0 ระดับค่อนข้างต่ำร้อยละ 51.8 การมีส่วนร่วมในการเดินขบวน ระดับปานกลาง ร้อยละ 65.1 ระดับค่อนข้างต่ำร้อยละ 58.0 การไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนราษฎร ระดับปานกลาง ร้อยละ 80.7 ระดับค่อนข้างต่ำร้อยละ 82.7 การให้การสนับสนุนพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง ระดับปานกลางร้อยละ 22.2 ระดับค่อนข้างต่ำ ร้อยละ 25.9 ความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์ ระดับปานกลาง ร้อยละ 59.2 ระดับค่อนข้างต่ำ ร้อยละ 54.3 จึงสรุปได้ว่า ระดับภูมิหลังทางสังคม เศรษฐกิจของนิสิตไม่ทำให้การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตแตกต่างกัน

ผลจากการวิเคราะห์ในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองดังกล่าวอาจจะกล่าวโดยสรุปได้ว่า นิสิตส่วนใหญ่เข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและเพศชายเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิงและระดับภูมิหลังทางสังคม เศรษฐกิจของครอบครัว ไม่ทำให้การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตแตกต่างกัน

ความเข้าใจการเมือง

นิสิตส่วนใหญ่มีความเข้าใจทางการเมืองเป็น 3 ลักษณะ คือ เข้าใจมาก เข้าใจ และเข้าใจเพียงเล็กน้อย ในประเด็นต่าง ๆ ทางการเมือง ดังต่อไปนี้

ความเข้าใจทางการเมืองลักษณะเข้าใจมาก ประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ คือ การมีพรรคการเมืองที่เข้มแข็งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตยร้อยละ 74.0 ผู้สมัครรับเลือกตั้งจำเป็นต้องสังกัดพรรค ร้อยละ 65.7 และการมีพรรคการเมืองหลายพรรคนำมาซึ่งความอ่อนแอของระบอบประชาธิปไตยร้อยละ 51.3

ความเข้าใจการเมืองลักษณะเข้าใจ ประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ คือ การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เสียงส่วนมากยอมถูกต้องเสมอร้อยละ 44.4 ในระบอบประชาธิปไตยการให้ประชาชนมีรายได้เท่าเทียมกันเป็นหลักสำคัญที่สุดร้อยละ 41.6 ในระบอบประชาธิปไตยผู้แทนราษฎรควรมีอำนาจมากที่สุดในทางการเมืองร้อยละ 43.5 ในระบอบประชาธิปไตยการเดินขบวนหรือการก่อการประท้วงเป็นสิ่งธรรมดา ควรได้รับการสนับสนุนร้อยละ 40.2 และในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เจ้าหน้าที่ของรัฐควรมีอำนาจน้อยที่สุดร้อยละ 38.4 และในการอบรมเลี้ยงดูเด็กคุณธรรมที่สำคัญที่สุดคืออบรมให้เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ร้อยละ 45.2

ความเข้าใจทางการเมือง ลักษณะเพียงเล็กน้อย มีเพียงประเด็นเดียวคือ ในระบอบประชาธิปไตยการเคารพโดยให้ระบอบอาวุโสไม่มีความจำเป็นร้อยละ 31.9

ดังนั้นจากการวิเคราะห์นี้จึงอาจสรุปได้ว่า นิสิตส่วนใหญ่มีความเข้าใจการเมือง

ปัจจัยด้านประชากรในเรื่องเพศ ซึ่งผลสรุปนี้ได้จากการวิเคราะห์จากแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความเข้าใจการเมืองทั้งหมด 10 ข้อ เพศชายมีความเข้าใจการเมืองมากกว่าเพศหญิง 6 ข้อ ส่วนอีก 4 ข้อนั้นมีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ความเข้าใจทางการเมืองของเพศชาย ซึ่งมากกว่าเพศหญิงนั้น มีประเด็นต่าง ๆ คือ

การมีพรรคการเมืองที่เข้มแข็งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตย เพศชายร้อยละ 77.4 เพศหญิงร้อยละ 68.6 ผู้สมัครรับเลือกตั้งจำเป็นต้องสังกัดพรรค เพศชายร้อยละ 76.6 เพศหญิง ร้อยละ 48.0 การมีพรรคการเมืองหลายพรรคนำมาซึ่งความอ่อนแอของระบอบประชาธิปไตย เพศชายร้อยละ 56.3 เพศหญิงร้อยละ 43.3 ในระบอบประชาธิปไตย ผู้แทนราษฎรควรมีอำนาจมากที่สุดในทางการเมือง เพศชายร้อยละ 45.1 เพศหญิงร้อยละ 40.9 ในระบอบประชาธิปไตยการเดินขบวนหรือการก่อการประท้วงเป็นสิ่งธรรมดา ควรได้รับการสนับสนุน เพศชายร้อยละ 43.6 เพศหญิงร้อยละ 34.9

และในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เจ้าหน้าที่ของรัฐควรมีอำนาจน้อยที่สุด
เพศชาย ร้อยละ 41.3 เพศหญิง ร้อยละ 33.7

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าเพศชายส่วนใหญ่เข้าใจการเมืองมากกว่าเพศหญิง

ปัจจัยด้านประชากรในเรื่องระดับภูมิหลังทางสังคม เศรษฐกิจของครอบครัว นิสิต

พบว่าส่วนใหญ่มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ในประเด็นต่าง ๆ คือ การมีพรรคการเมืองที่เข้มแข็งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตย ระดับปานกลาง ร้อยละ 77.7 ระดับค่อนข้างต่ำ ร้อยละ 67.9 การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยเสียงส่วนใหญ่ยอมถูกตองเสมอ ระดับปานกลาง ร้อยละ 46.6 ระดับค่อนข้างต่ำ ร้อยละ 40.7 ผู้สมัครรับเลือกตั้งจำเป็นต้องสังกัดพรรค ระดับปานกลาง ร้อยละ 67.7 ระดับค่อนข้างต่ำ ร้อยละ 69.1 การมีพรรคการเมืองหลายพรรคนำมาซึ่งความอ่อนแอของระบอบประชาธิปไตย ระดับปานกลาง ร้อยละ 57.7 ระดับค่อนข้างต่ำ ร้อยละ 40.7 ในระบอบประชาธิปไตย การให้ประชาชนมีรายได้เท่าเทียมกันเป็นหลักสำคัญที่สุด ระดับปานกลาง ร้อยละ 41.4 ระดับค่อนข้างต่ำ ร้อยละ 41.9 ในระบอบประชาธิปไตยการเคารพโดยใช้ระบบอาวุโสไม่มีความจำเป็น ระดับปานกลาง ร้อยละ 32.5 ระดับค่อนข้างต่ำ ร้อยละ 30.8 ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก คุณธรรมที่สำคัญที่สุดคือ อบรมให้เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ระดับปานกลาง ร้อยละ 43.7 ระดับค่อนข้างต่ำ ร้อยละ 40.7 ในระบอบประชาธิปไตย ผู้แทนราษฎรควรมีอำนาจมากที่สุดในทางการเมือง ระดับปานกลาง ร้อยละ 40.0 ระดับค่อนข้างต่ำ ร้อยละ 49.3 ในระบอบประชาธิปไตยการเดินขบวนหรือการก่อการประท้วงเป็นสิ่งธรรมดา ควรได้รับการสนับสนุน ระดับปานกลาง ร้อยละ 39.2 ระดับค่อนข้างต่ำ ร้อยละ 41.9 ในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เจ้าหน้าที่ของรัฐควรมีอำนาจน้อยที่สุด ระดับปานกลาง ร้อยละ 34.0 ระดับค่อนข้างต่ำ ร้อยละ 45.6 ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าระดับภูมิหลังทางสังคม เศรษฐกิจของครอบครัว ทำให้ความเข้าใจต่อการเมืองของนิสิตแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

ผลจากการวิเคราะห์ในเรื่องความเข้าใจการเมืองดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า นิสิตส่วนใหญ่มีความเข้าใจการเมือง เพศชายส่วนใหญ่เข้าใจการเมืองมากกว่าเพศหญิง

และระดับภูมิหลังทางสังคม เศรษฐกิจของครอบครัวทำให้ความเข้าใจต่อการเมืองของ
นิสิตแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

ทัศนคติต่อการเมือง

นิสิตส่วนใหญ่ร้อยละ 42.5 มีทัศนะว่ารัฐธรรมนูญของไทยปัจจุบันมีความเป็น
ประชาธิปไตยน้อยลง ร้อยละ 50.0 เห็นว่ามีความเป็นประชาธิปไตยต่ำกว่า 50 เปอร์เซ็นต์
ส่วนเกี่ยวข้องกับข้าราชการนั้น ร้อยละ 64.8 มีทัศนะว่า ข้าราชการไทยในปัจจุบัน มี
เพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เป็นประชาธิปไตย

ทัศนะต่อพรรคการเมือง พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ร้อยละ 50 มีทัศนะต่อพรรค
การเมืองไทยในปัจจุบันมีความมั่นคงน้อย และร้อยละ 41.2 เห็นว่าพรรคการเมือง
ส่วนใหญ่มีลักษณะเหมือนเดิม ส่วนพรรคการเมืองที่มีนโยบายเหมาะสมที่สุดในการแก้
ปัญหาของประเทศในปัจจุบัน นิสิตส่วนใหญ่ ร้อยละ 50.0 ให้ความนิยมกับพรรคกิจสังคม
และร้อยละ 25.0 ให้ความนิยมกับพรรคประชาธิปัตย์ เป็นอันดับที่ 2 หัวหน้าพรรคกิจ-
สังคมเป็นผู้ที่มีความสามารถมากที่สุด โดยนิสิตให้ความนิยมร้อยละ 46.7 และร้อยละ
25.0 ให้ความนิยมกับพรรคประชาธิปัตย์เป็นอันดับที่ 2

ทัศนะต่อผู้แทนราษฎรปัจจุบันพบว่า นิสิตส่วนใหญ่ร้อยละ 39.8 มีทัศนะว่า
ผู้แทนราษฎรเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีความรู้ความสามารถ และร้อยละ 73.6 เห็น
ว่ามีเพียงส่วนน้อยอีกเช่นกัน ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ส่วนวิธีการที่ผู้แทนราษฎรใช้ในการ
เลือกตั้งนั้น ร้อยละ 59.7 มีทัศนะว่าผู้แทนราษฎรส่วนน้อยเท่านั้นที่ใช้วิธีการบริสุทธิ์
เกี่ยวกับความเหมาะสมในการเป็นรัฐมนตรีของผู้แทนราษฎรนั้น ร้อยละ 73.1 เห็นว่า
ผู้แทนราษฎรเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เป็นได้และเหมาะสมกับตำแหน่งนี้

ทัศนะต่อกิจกรรมทางการเมืองของนิสิต พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.8
มีทัศนะว่า กิจกรรมทางการเมืองของนิสิตปัจจุบันมีน้อยเกินไปและร้อยละ 44.4 เห็นว่า
กิจกรรมทางการเมือง ควรอยู่ภายใต้การควบคุมต่าง ๆ

ทัศนคติต่อการใช้ระบอบประชาธิปไตย พบว่านิสิตส่วนใหญ่ร้อยละ 55.5 ให้ความสำคัญกับความอ่อนแอของระบบพรรคการเมืองเป็นอันดับที่ 1 ร้อยละ 58.9 ให้ความสำคัญกับผู้มีอำนาจทางการเมืองชักชวนเป็นอันดับที่ 2 และร้อยละ 41.2 ให้ความสำคัญกับระดับการศึกษาต่ำของประชาชนเป็นอันดับที่ 3 ส่วนอันดับที่สุดท้ายคือ ความไม่รับผิดชอบต่อส่วนรวมของประชาชน คือร้อยละ 53.1

ปัจจัยด้านประชากรในเรื่องเพศ ผลสรุปนี้ได้จากการวิเคราะห์จากคำตอบในแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเมืองในประเด็นที่สำคัญ ๆ ที่แสดงถึงลักษณะที่ถือว่าเป็นปัญหาของประชาธิปไตย คือ ทัศนคติที่ว่ารัฐธรรมนูญปัจจุบันไม่มีความเป็นประชาธิปไตยเลย เพศชายร้อยละ 6.0 เพศหญิงร้อยละ 4.8 การเมืองไทยในปัจจุบันไม่มีความเป็นประชาธิปไตยเลย เพศชายร้อยละ 8.2 เพศหญิง ร้อยละ 6.0 ข้าราชการไทยในปัจจุบันไม่มีใครเป็นประชาธิปไตยเลย เพศชายร้อยละ 5.2 เพศหญิงร้อยละ 0.4 พรรคการเมืองไทยในปัจจุบันไม่มีความมั่นคงเลย เพศชายร้อยละ 24.8 เพศหญิงร้อยละ 22.8 พรรคการเมืองไทยในปัจจุบันอยู่ในลักษณะเลวลง เพศชาย ร้อยละ 26.3 เพศหญิงร้อยละ 24.0

ส่วนทัศนคติที่เพศหญิงมีลักษณะที่ถือว่าเป็นปัญหาของประชาธิปไตยมากกว่าชายเพียงเล็กน้อยคือ ผู้แทนราษฎรในปัจจุบันไม่มีใครซื่อสัตย์สุจริตเลย เพศหญิงร้อยละ 9.6 เพศชายร้อยละ 3.7 ในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรนั้น ไม่มีใครเลยที่ใช้วิธีการบริสุทธิ์ เพศหญิง ร้อยละ 13.2 เพศชายร้อยละ 12.7

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า เพศชายและเพศหญิงมีทัศนคติต่อการเมืองส่วนใหญ่แล้วไม่แตกต่างกัน

ปัจจัยด้านประชากรในเรื่องระดับชั้นปีหลังทางสังคมเศรษฐกิจของครอบครัวนิสิต ซึ่งผลการวิเคราะห์ครั้งนี้ได้จากคำตอบของนิสิตจากแบบสอบถามที่เกี่ยวกับทัศนคติต่อการเมืองในประเด็นที่สำคัญ ๆ ที่แสดงถึงลักษณะที่เป็นปัญหาของประชาธิปไตย คือ ทัศนคติว่า

รัฐธรรมนูญของไทยปัจจุบันไม่มีความเป็นประชาธิปไตยเลย ระดับปานกลางร้อยละ 7.4
 ระดับค่อนข้างต่ำร้อยละ 1.4 ชำระราชการไทยในปัจจุบันไม่มีใครเป็นประชาธิปไตยเลย
 ระดับปานกลางร้อยละ 4.4 ระดับค่อนข้างต่ำร้อยละ 2.4 ผู้แทนราษฎรของไทยปัจจุบัน
 ไม่มีใครเลยที่ชื่อสัตย์สุจริต ระดับปานกลางร้อยละ 8.8 ระดับค่อนข้างต่ำ ร้อยละ 0.7

ส่วนทัศนคติที่ระดับค่อนข้างต่ำมีลักษณะที่เป็นปัญหาของประชาธิปไตยมากกว่า
 ระดับปานกลางเพียงเล็กน้อย คือ พรรคการเมืองไทยในปัจจุบันไม่มีความมั่นคงเลย
 ระดับค่อนข้างต่ำร้อยละ 25.9 ระดับปานกลางร้อยละ 22.9 พรรคการเมืองไทยใน
 ปัจจุบันอยู่ในลักษณะเลวลง ระดับค่อนข้างต่ำร้อยละ 27.1 ระดับปานกลางร้อยละ
 24.4 ในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรนั้น ไม่มีผู้แทนคนใดเลยที่ใช้วิธีการบริสุทธิ์ ระดับ
 ค่อนข้างต่ำร้อยละ 14.8 ระดับปานกลางร้อยละ 11.8 จึงสรุปได้ว่า ความแตกต่าง
 ในเรื่องระดับภูมิหลังทางสังคมเศรษฐกิจของครอบครัว ทำให้ทัศนคติต่อการเมืองของนิสิต
 แตกต่างกันไปเพียงเล็กน้อย

ผลจากการวิเคราะห์ในเรื่องทัศนคติต่อการเมืองของนิสิตดังกล่าวอาจสรุป
 ได้ว่านิสิตส่วนใหญ่มีทัศนคติที่มีลักษณะที่เป็นปัญหาของประชาธิปไตยเพียงเล็กน้อย เพศ
 ชายและเพศหญิงมีทัศนคติต่อการเมืองไม่แตกต่างกัน และระดับภูมิหลังทางสังคมเศรษฐกิจ
 ของครอบครัวก็ไม่ทำให้ทัศนคติต่อการเมืองของนิสิตแตกต่างกันด้วย

สรุปการวิจัย ผลจากการวิจัยดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปได้ว่า

1. เป็นไปตามสมมติฐาน คือ เพศชายเข้าใจการเมืองมากกว่าเพศหญิง
2. ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน คือ ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติต่อ
 การเมืองไม่แตกต่างกัน
3. เป็นไปตามสมมติฐาน คือ เพศชายเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมาก
 กว่าเพศหญิง
4. ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน คือ ระดับภูมิหลังทางสังคมเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ทำให้ความเข้าใจทางการเมืองของนิสิตแตกต่างกัน

5. ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน คือ ระเบียบวิธีทางสังคมเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ทำให้ทัศนคติต่อการเมืองของนิสิตแตกต่างกัน

6. ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน คือ ระเบียบวิธีทางสังคมเศรษฐกิจของครอบครัวไม่มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความเข้าใจ การเมืองและทัศนคติต่อการเมืองของนิสิตในแต่ละมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงงานการบริหารและวิชาการให้มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงเนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ทำในขอบเขตจำกัด นิสิตที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษาก็มีจำนวนน้อยและระยะเวลาจำกัด

2. ผลจากการวิจัย ทำให้ทราบว่านิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม ส่วนใหญ่แล้วมีความรู้ความเข้าใจในการเมืองในระดับไม่ค่อยสูงนัก ซึ่งจะเป็นช่องทางให้นิสิตมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการปกครองแบบประชาธิปไตยของประเทศไทย ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรจะเปิดโอกาสให้นิสิตได้มีเสรีภาพในการจัดกิจกรรมทางการเมือง ตลอดจนมีเสรีภาพในการศึกษาหาความรู้ได้มากกว่านี้ เพราะมีนิสิตจำนวนมากที่มีความต้องการที่จะมีกิจกรรมทางการเมืองให้มากกว่าเท่าที่เป็นอยู่ ดังจะเป็นได้จากทัศนคติกิจกรรมทางการเมืองของนิสิตที่มีทัศนะว่ามีน้อยเกินไปตามตารางที่ 48 ถ้ามหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้นิสิตจัดกิจกรรมโดยเสรีและมีเสรีภาพในการศึกษาเกี่ยวกับการเมืองมากกว่านี้ ก็เชื่อแน่ว่านิสิตส่วนใหญ่คงมีความรู้ความเข้าใจการเมือง มากกว่านี้ได้ ข้อที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งคือ ในระหว่างที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลนั้น แบบสอบถามส่วนหนึ่งอยู่ในลักษณะที่ไม่สมบูรณ์ เช่น เมื่อเปิดโอกาสให้เลือกตอบ หรือเติมข้อความในช่องว่างก็มักจะได้รับคำตอบว่า "ไม่ทราบ" "ไม่สนใจ" อันแสดงถึงความไม่เข้าใจ ไม่ทราบ หรือไม่มีความกระตือรือร้นต่อการเมืองของนิสิตได้และเท่าที่ได้มีโอกาสสัมภาษณ์และพูดคุยกับนิสิตก็พอสรุปได้ว่าสาเหตุที่นิสิตไม่ตอบแบบสอบถาม หรือล่าช้าในการให้ข้อมูลทาง

การเป็องนั้นส่วนใหญ่ เพราะเป็องการเมือง และไม่ทราบ ๆ เหล่านี้ ถือว่าเป็นมูลเหตุ
มาจากการถูกสกัดกั้นในเสรีภาพ การศึกษาทางการ เมืองของนิสิตอันจะเป็นอันตรายต่อ
การปกครองแบบประชาธิปไตยในอนาคตได้ เพราะถ้าผู้ที่จะออกไปเป็นบัณฑิต ไปรับใช้
ชาติโดยการเป็นผู้นำของสังคมในลักษณะตามอคล่ำข้างเช่นนี้ ก็เป็นการยากที่จะทำให้
ประชาธิปไตยพัฒนาไปสู่ส่วนที่ติได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย